

A Kúria a Dr. Molnár Attila ügyvéd által képviselt I. rendű és II. rendű felpereseknek a ... jogi főelőadó által képviselt Budapesti Rendőr-főkapitány alperes ellen elmaradt juttatás megfizetése iránt a Fővárosi Munkaügyi Bíróságnál 22.M.3104/2008. szám alatt megindított és másodfokon a Fővárosi Bíróság 55.Mfv.641.894/2009/6. számú ítéletével jogerősen befejezett perében az említett másodfokú határozat ellen a felperesek által benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Kúria a Fővárosi Bíróság 55.Mf. 641.894/2009/6. számú ítéletét hatályon kívül helyezi, a Fővárosi Munkaügyi Bíróság 22.M.3104/2008/15. számú ítéletét részben megváltoztatja és az alperesi marasztalás összegét az I. rendű felperes vonatkozásában 310.825 (háromszáztízezer-nyolcszázhuszonöt) forintra, a II. rendű felperes vonatkozásában 110.400 (száztízezer-négyszáz) forintra leszállítja. Egyebekben - a perköltség kivételével - a munkaügyi bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az I. rendű felperest 30.000 (harmincezer) forint, a II. rendű felperest 10.000 (tízezer) forint együttes első-, másodfokú és felülvizsgálati eljárási részperköltség - tizenöt napon belüli - alperes részére való megfizetésére.

A felülvizsgálati eljárás illetékét az állam viseli.

I n d o k o l á s :

A felperesek a szolgálati panaszuk elutasítását követően előterjesztett keresetükben arra kérték kötelezni az alperest, hogy fizessen meg az I. rendű felperes részére 2004. november 19-től 2007. december 31-éig terjedő időszakra 1.243.300 forintot, a II. rendű felperes 2007. január 1-jétől 2007. december 31-éig terjedő időszakra 441.600 forintot és ezen összegek kamatait. Keresetük indokolása szerint a fenti időtartam alatt az eredeti bűnügyi technikai beosztásuk mellett - az I. rendű felperes esetében bizonyos időszakokban ahelyett - folyamatosan ellátták a szemlebizottság vezetői feladatokat is.

A Fővárosi Munkaügyi Bíróság a 22.M.3104/2008/15. számú ítéletével kötelezte az alperest az I. rendű felperes részére 1.243.300 forint, a II. rendű felperes részére 441.600 forint megbízási díj és ezen összegek kamatainak, továbbá 150.000 forint + Áfa perköltség megfizetésére is.

A munkaügyi bíróság által megállapított tényállás szerint az I. és II. rendű felperesek hivatásos szolgálati jogviszonyban álltak az alperes kerületi Rendőrkapitányságán, a ... Osztály ... Alosztály állományában bűnügyi technikus beosztást láttak el. A munkaköri leírásuk tartalmazta, hogy helyettesítési kötelezettségként kötelesek ellátni a szemlebizottság vezető feladatait is. Az alperes nem vitatta, hogy az érintett időszakokban a felperesek eredeti munkakörük mellett a szemlebizottság vezetői feladatokat is ellátták, a szolgálati beosztást figyelembe véve azok számszerűsége vonatkozásában a felek egyező előadást tettek.

A munkaügyi bíróság az ítéletének indokolásában figyelembe vette a 22.M.1647/2008. szám alatti peres eljárásban meghallgatott ... tanúvallomását, amely szerint a két munkakör között szakmai szempontból nem volt lényeges különbség, a bűnügyi helyszínen egyedül megjelenő személy köteles volt mindkét beosztáshoz tartozó feladat ellátására. A munkaköri leírásokból megállapította, hogy a szemlebizottság vezető és a technikus feladatai mind szakmai, mind felelősségi szempontból élesen elkülönülnek egymástól. Az adott helyszínen a szemlebizottság vezető határozza meg a szakmai feladatokat, utasításadási joga van a technikussal szemben, továbbá felel a jegyzőkönyv szakmaiságáért, valamint a helyszínen történt valamennyi intézkedésért. A helyszíni szemlék időtartamát jelentősen meghosszabbítja az a körülmény, ha egy személy látja el a két feladatkört.

A felperesek a szemlebizottság vezetői feladat ellátásához, illetve a beosztással történő kinevezéshez szükséges szakmai végzettséggel nem rendelkeztek, ugyanakkor, a kerületi rendőrkapitány utasítása alapján kötelesek voltak saját munkakörük mellett a feladat ellátására.

Az elsőfokú bíróság más hasonló tárgyú perekből szerzett hivatalos tudomás alapján azt állapította meg, hogy az ORFK vezetője által kiadott 1/2006.(I.11.) utasítás szerint a szemlebizottság legalább két főből, a szemlebizottság vezetőjéből és a bűnügyi technikusból áll, amelyből következően a helyszíni szemléken mindkét főnek jelen kell lennie. Az alperes nem vitatta, hogy a felperesek az általuk igényelt időszakban ellátták a szemlebizottság vezetői feladatokat is, ezért a bíróság álláspontja szerint Hszt. 50. §-a alapján megbízási díjra jogosultak. A megbízási díj mértékét az

illetményalap 100%-ában tartotta megalapozottnak, mert a felperesek a perbeli időszakban a helyszíni szemlebizottság vezető teljes munkakörét ellátták saját technikai feladataik mellett, illetve az I. rendű felperes egy bizonyos időszakban a helyett.

Az alperes fellebbezése alapján eljáró Fővárosi Bíróság az 55.Mf.641.894/2009/5. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta és a felperesek keresetét elutasította. Kötelezte az I. rendű felperest 45.000 forint, a II. rendű felperest pedig 15.000 forint együttes első- és másodfokú perköltség megfizetésére.

Az elsőfokú ítéletben hivatkozott 1/2006.(I.11.) ORFK utasítást - részbizonyítás keretében - az alperestől megkérte.

A másodfokú bíróság az ítélete indokolásában megállapította, hogy a perbeli esetben a Hszt. 50. §-a szerinti megbízás feltételei nem állnak fenn. A felperesek kötelesek voltak a szemlebizottság vezető helyettesítésére és a két munkaköri leírását összevetve megállapítható, hogy az ellátandó feladatok döntő részben megegyeznek, a különbség abból fakadt, hogy a technikus meghatározott feladata a nyomrögzítés, illetve a nyomkutatás, míg a szemlebizottság vezető feladata - többek - között a technikus tevékenységének irányítása. A két munkaköri leírást részletesen elemezve, továbbá az elsőfokú bíróság által is figyelembe vett ... tanúvallomását értékelve azt állapította meg, hogy a két munkakör között lényeges különbség nincs, nem különböztethető meg a két beosztást teljesítő feladat ellátása. Nem volt vitatott a perben, hogy a felperesek egyedül végezték el a helyszíni szemlét, ezért annak időtartama meghosszabbodott, azonban ennek ellenére nem láttak el többletfeladatot az eredeti beosztásuk mellett, mert a nyomkutatás, a nyomrögzítés és a jegyzőkönyv készítése is munkakörükbe tartozott.

A másodfokú bíróság a helyettesítési kötelezettséget illetően utalt az 1996. évi XLIII. törvény (Hszt.) 3. § (1), továbbá (2) bekezdésében a Hszt. 68. § (1) bekezdés a) pontjában és 69. § (1) bekezdésében foglalt kötelezettségekre, és ennek alapján azt állapította meg, hogy a felperesek a beosztásukhoz tartozó feladatokat láttak el, amely tevékenységet a munkáltató az illetmény megfizetésével ellentételezett.

Álláspontja szerint nincs olyan jogszabályi rendelkezés, amely szerint a helyszíni szemle lefolytatása csak legalább két főből álló szemlebizottság igénybevételeivel lett volna lehetséges, mert a hivatkozott 1/2006.(I.11.) ORFK utasítás sem tartalmaz ilyen előírást, és csak a rendkívüli halál esetén követendő rendőri eljárásra vonatkozik. A jogszabály kötelező rendelkezésének hiányában pedig nem volt jogszerűtlen a munkaköri leírásban foglalt helyettesítési kötelezettség előírása, mert a szemlebizottság

vezető is köteles volt adott esetben a technikus helyettesítésére. Mindezek alapján a másodfokú bíróság a munkaügyi bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján megváltoztatta és a felperesek keresetét elutasította.

A felperesek a felülvizsgálati kérelmükben a jogerős ítélet „megváltoztatását” és az elsőfokú bíróság ítéletének „hatályában történő fenntartását”, vagyis az az alperes keresetük szerinti marasztalását kérték.

Álláspontjuk szerint a jogerős ítélet sérti a Hszt. 50. §-át, a 9/1997.(II.12.) BM rendelet 17. §-át, a 11/1997.(II.12.) BM rendelet 2. számú mellékletét, továbbá az 1/2006.(I.11.) ORFK utasítás 49. pontjába ütközik. Érvelésük szerint a Hszt. 50. § (1) bekezdése és további bekezdései a harminc napot meghaladó tartós megbízásokra terjednek ki, vagyis, ha a hivatásos állomány tagja munkaköréhez nem tartozó feladatokat rendszeresen huzamosabb időn keresztül lát el, megbízási díjra jogosult. Az eljárás során az alperes sem vitatta, hogy a technikai és szemlebizottság vezetői munkakör külön van rendszeresítve, amelyet a 11/1997.(II.12.) BM rendelet 2. számú melléklete is egyértelműen rögzít.

A beosztásuk szerint bűnügyi technikusok voltak, szemlebizottság vezetői beosztásban külön személy került kinevezésre. A két beosztás ugyan hasonló, de egyértelműen elválasztható. A bűnügyi technikus egy beosztotti kategória, a bűncselekmények helyszínén részfeladatokat lát el, míg a szemlebizottság vezető a teljes bizottság munkáját irányítja, felügyeli, gyakorlatilag bárki részére feladatokat határozhat meg. Amennyiben a két munkakör között nem lenne különbség, úgy a BM rendelet 2. számú melléklete sem tett volna különbséget sem végzettség, sem pedig az ellátandó feladatok területén.

Érvelésük szerint az 1/2006.(I.11.) ORFK utasítás 49. pontjából is egyértelműen következik, hogy a szemlebizottság több tagból áll. Nem vitatták, hogy a bizottságvezetői feladatok ellátásához szükséges végzettséggel nem rendelkeztek, ennek ellenére az alperes elvárta és eltűrte, hogy ezen végzettség nélkül lássák el mindkét beosztás feladatait. Végül kifejtették, hogy ha a perbeli esetben nem lenne lehetőség a Hszt. 50. § (3) vagy (4) bekezdésében írt megbízási díj megállapítására, akkor a felperesek „mindenes” rendőrként minden munkakört kötelesek lennének ellátni.

Az alperes a felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában történő fenntartását és a felperesek felülvizsgálati eljárási költségben való marasztalását kérte. Kifejtette, hogy gyakorlati ismérvként, szakmai kriminalisztikai iránymutatásként vált az köztudottá, hogy helyszíni szemlebizottságok két főből állnak, ezek írásos formában való dokumentálása azonban nem történt

meg. Sem a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény, sem a belügyminiszter irányítása alá tartozó nyomozóhatóságok részletes szabályairól és a nyomozási cselekmények jegyzőkönyv helyett más módon való rögzítésének szabályairól szóló 23/2003. (VI.24.) BM-IM együttes rendelet nem tartalmaz ilyen előírást. Miután a szemlebizottság összetételére és létszámára vonatkozóan kifejezett rendelkezés nincs, ezért nem kizárt, hogy szemléket egy, végzettsége-képzettsége szempontjából arra alkalmas személy folytassa le. Az, hogy egy adott bűncselekmény esetén a szemlét a helyszíni szemlebizottság, vagy pedig a megfelelő végzettségű személy folytassa-e le, a mindenkor bünygyi osztályvezető vagy a főügyeletes döntési kompetenciájába tartozó kérdés.

A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

A felülvizsgálati kérelem részben alapos.

A felperesek a felülvizsgálati kérelmükben elsődlegesen arra hivatkoztak, hogy a bünygyi technikus és a szemlebizottság vezető munkakörének az ellátott feladatok és felelősség tekintetében fennálló különbözősége okán - a munkaköri leírásban foglalt helyettesítési kötelezettség ellenére - jogosultak a Hszt. 50. § (1) és (4) bekezdésében foglalt megbízási díjra.

Ezért az eljáró bíróságoknak elsődlegesen abban a kérdésben kellett állást foglalni, hogy a két beosztás együttes, egyidejű ellátása a felperesek számára jelentett-e többletfeladatot.

A munkaköri leírások és a meghallgatott tanúk vallomásai alapján igazoltnak tekinthető, hogy bár a két munkakörhöz rendelt feladatok részben egyezők voltak, de azok egyidejű ellátása az érintett részére nagyobb leterheltséget jelentett. A szemlebizottság vezető elsődlegesen irányító, koordináló és adminisztratív munkát végez, míg a bünygyi technikus a szakfeladatokat, vagyis a nyomrögzítést, nyomkutatást látja el. A két eltérő beosztás egyidejű ellátása a tényleges feladat ellátását időben megnöveli és a felperesekre a saját beosztásukhoz nem tartozó felelősséget keletkeztet. A két beosztás más képzettséget igényel, és más besorolási osztályba tartozik, eltérő illetmény megállapításával.

Helytálló a felperesek érvelése a bizottság fogalmának meghatározása körében. A szemlebizottság fogalmának meghatározása - egyértelmű jogszabályi rendelkezés hiányában - nyelvtanilag lehetséges. Eszerint a bizottság valamely feladatra (alkalmilag) választott vagy kiküldött kisebb testület (Magyar Értelmező Kéziszótár, Akadémiai Kiadó). E meghatározásból egyértelműen megállapítható, hogy mivel a bizottság mindig egy testületet jelent, azt egy személy nem alkothatja, ezért a szemlebizottság

hatáskörébe utalt, a jogszabály által meghatározott feladatok ellátása is legalább két fő részvételét feltételezi.

Megalapozatlanul hivatkozott a másodfokú bíróság a munkaköri leírásban foglalt helyettesítési kötelezettségre, mint a megbízási díjat kizáró körülményre. A helyettesítés a fogalmából következően csak átmeneti jellegű lehet, a hiányzó munkatárs betegsége vagy szabadsága idejére szólhat, de nem eredményezheti a tartósan betöltetlen státusz ellentételezés nélkül ellátási kötelezettségét.

..., a felperesek közvetlen felettese a 22.M. 1647/2008/9. sorszámú - a tárgyalás anyagává tett - jegyzőkönyvben foglalt vallomásaiban előadta, hogy a perbeli időszakban több betöltetlen illetve - betegállomány miatt és felmentés okán - hiányzó szemlebizottság vezetői státusz volt. A létszámadatokból és a tanúvallomásokból megállapítható, hogy az I. rendű felperes 2004. november 19-től 2007. december 31-ig, a II. rendű felperes 2007. évben folyamatosan, mint bűnügyi technikusok saját munkakörük ellátása mellett végezték a szemlebizottság vezetői feladatokat is, ezért a Hszt. 50. § (4) bekezdésében foglalt megbízási díj iránti igényük megalapozott.

A másodfokú ítéletben részletesen elemzett, a munkaköri feladatok részleges egyezőségét nem a jogalap, hanem az összecszerűség meghatározásánál kell figyelembe venni. Mivel a bűnügyi technikus a helyettesítés során elsősorban adminisztratív és koordinálói többletfeladatokat végzett, amely a helyszíni szemle időtartamát meghosszabbította, ezért az adott esetben a Hszt. 50. § (4) bekezdésében foglalt megbízási díj mértéke az elsőfokú bíróság által megállapított 100 százalékban eltúlzottnak tekinthető, azt a Kúria a jogszabályban foglalt minimális mértékben, az illetményalap 25 százalékában találta megalapozottnak. Ez az összeg arányosan kompenzálja az eredeti munkakörhöz nem tartozó többletfeladatok ellátását.

A fentiek alapján a Kúria a Pp. 275. § (4) bekezdése alapján a Fővárosi Bíróság jogerős ítéletét hatályon kívül helyezte, a Fővárosi Munkaügyi Bíróság ítéletét részben megváltoztatta és az alperesi marasztalás összegét az első rendű felperes vonatkozásában 310.825 forintra, a II. rendű felperes vonatkozásában 110.400 forintra leszállította, egyebekben - a perköltségre vonatkozó rendelkezés kivételével a munkaügyi bíróság ítéletét helybenhagyta

A Kúria a perköltségről a Pp. 81. § (1) bekezdése alapján döntött.

A le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket a 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 14.§-a alapján az állam viseli.

Budapest, 2012. június 6.

*Dr. Tálné dr. Molnár Erika s.k. a tanács elnöke, Szolnokiné dr. Csernay Krisztina s.k. előadó bíró,
Dr. Stark Marianna s.k. bíró*

*A kiadmány hiteléül:
bírószági tisztviselő*